

De politie is in 2015 gestart met het onderzoeken naar de mogelijkheden om roofvogels in te zetten tegen ongewenste drones. Dit deden wij met een externe organisatie die gespecialiseerd is in het trainen van (roof)vogels.

Dit onderzoek leidde tot een project, waarbij daadwerkelijk roofvogels zijn getraind voor het onderscheppen van drones. In september 2016 is het project succesvol afgerond en startte de politie na aanschaf van eigen roofvogelkuijken met het trainen van vogelgeleiders. Na het eerste jaar is er geëvalueerd en besloten te stoppen met het roofvogelproject.

Q and A roofvogels

Wat is de reden van het beëindigen van het gebruik van de roofvogels?

Een jaar na de start met onze eigen vogels, hebben we de balans opgemaakt. Hoe gaat het, wat levert het op, wat kost het? Het zelf trainen, houden en inzetten van de roofvogels blijkt in de praktijk toch complexer en lastiger uitvoerbaar dan uit het project bleek. En ook kostbaarder. Daarbij bleek dat de operationele vraag voor ondersteuning achter: de roofvogel zou ook een veiligheidsrisico kunnen zijn, doordat hij misschien niet te doet waarvoor hij getraind is. In gecontroleerde trainingssituaties deden de roofvogels het goed, maar doen ze hetzelfde in de praktijk onder andere omstandigheden, waarbij geen missers kunnen worden geoorloofd?

Waar worden de roofvogels ondergebracht?

De roofvogels worden ondergebracht op een geschikte locatie waar goede verzorging is gegarandeerd.

Hoeveel roofvogels heeft de politie in bezit?

De politie heeft vorig jaar meerdere vogels aangeschaft. Deze worden nu op een geschikte locatie ondergebracht en goed verzorgd.

Hoe lang heeft het project geduurd?

De politie is met een extern bedrijf in 2015 gestart met het verkennen van de mogelijkheden. Dit resulteerde in een dusdanig resultaat dat in 2016 de pilot is afgerond.

Wat zijn de kosten geweest van de roofvogels?

Naast aanschaf, verzorging, training en faciliteiten is geïnvesteerd in uren voor opleiding en inzet van vogelgeleiders. Dit is lastig in bedragen uit te drukken.

Is er een alternatief gevonden voor de roofvogels om ongewenste drones te onderscheppen?

Daar wordt hard aan gewerkt. De zogenoemde tegenmaatregelen vallen onder innovatie en zijn nog steeds in ontwikkeling. Die ontwikkeling gaat snel. Zowel aan detectiezijde als aan technologische en fysieke maatregelen om de ongewenste drones te onderscheppen. De politie vindt op dit moment de tegenmaatregelen die er zijn nog niet consistent genoeg om in te zetten. Dit heeft met veiligheid en effectiviteit te maken. We volgen alle ontwikkelingen op de voet en zijn met een aantal partijen in gesprek. Dit doen we niet alleen, maar samen met onder andere Defensie.

Indien nodig, kan er dan nog gebruik worden gemaakt van de roofvogels?

De inzet van de vogels in de praktijk brengt meer veiligheidsrisico's met zich mee dan vooraf ingeschat. De trainingen en opleiding hebben altijd plaatsgevonden in een gecontroleerde omgeving en niet boven bijvoorbeeld mensenmassa's in een willekeurige omgeving. Het inzetten van roofvogels, wat altijd wilde dieren blijven, sluit niet uit dat ze iets anders doen dan waarvoor ze getraind zijn. Of: De roofvogels kunnen niet meer ingezet worden. De trainingen zijn gestopt; er wordt niet meer gewerkt met de vogels.

Zijn er successen behaald met de roofvogels, zo ja, welke?

De roofvogels zijn afgelopen jaar een aantal keer ingezet om standby te staan. Ze hebben bij hun inzetten geen ongewenste drones hoeven onderscheppen.

Hoe vaak is er getraind met de roofvogels?

De roofvogels zijn als kuijken aangeschaft. Vanaf het moment dat dieren groot en sterk genoeg waren voor het trainen is een trainingsprogramma gestart.

Waren de roofvogels eigendom van de politie?

De politie heeft zelf een aantal vogels aangeschaft om op te leiden voor het onderscheppen van ongewenste drones. Gedurende de periode dat onze eigen vogels niet gereed waren voor operationele inzet, is gebruik gemaakt van de vogels van een externe partij.

Hoe waren de verwachtingen van de roofvogels aan het de start en wat is er nu anders?

De verwachtingen waren goed na afloop van de innovatieve pilot. Dat is de reden geweest dat de politie zelf roofvogels heeft aangeschaft. Maar trainen, onderhouden en inzetten van roofvogels blijkt in de praktijk complexer dan uit de pilot is gebleken.

Is het project helemaal mislukt, of zijn er ook positieve bevindingen met het project van de roofvogels? Welke bevindingen?

De pilot heeft ons veel gebracht en inzichten gegeven. Innoveren is leren. Door de aandacht die we hebben gekregen met de roofvogels zijn we met partijen van over de hele wereld in gesprek gekomen als het gaat om detectie van drones en tegenmaatregelen. Daarbij weten we dat vogels trainbaar zijn en wellicht voor andere doeleinden in het politiewerk ingezet kunnen worden.

Is het dreigingsbeeld anders?

In Nederland kennen we gelukkig niet de voorbeelden van uit het buitenland waar bijvoorbeeld in Japan een chemische lading onder een drone is gehangen. Maar het is goed om dit soort ontwikkelingen te volgen en daarop een innovatief antwoord te verzinnen.

Er werd zorg geuit over de inzet door de roofvogels door Partij van Dieren en andere dierenwelzijnsorganisaties. Heeft het besluit hiermee te maken?

De zorg voor onze dieren (honden, paarden, ratten), dus ook de roofvogels gebeurt zorgvuldig en goed. We hebben er als politie niets aan als onze dieren gehavend uit de strijd komen en (tijdelijk) niet meer inzetbaar zijn. We hebben voor de roofvogels klauwbeschermers laten ontwikkelen door TNO.

Zit de politie contractueel nog ergens aan gebonden nadat het project stopt?

Nee, de politie is nergens meer aan gebonden. We zorgen dat de vogels goed worden ondergebracht en zorgvuldig worden verzorgd.

Was het beter geweest eerst goed te testen alvorens zoveel media aandacht te vragen?

Innoveren is leren. De roofvogels zijn in een gecontroleerde omgeving getraind en getest. En hebben de dieren een acceptabel resultaat laten zien. Maar de praktijk voor de inzet, training en onderhoud van onze eigen roofvogels is complexer dan we vooraf hebben ingeschat. Ook dat hoort bij innovatie. Niet alles wat in een pilot werkt, geldt ook voor de operationele praktijk.

Wat gebeurt er met de trainers die de roofvogels trainen?

Deze collega's hadden de roofvogels als neventaak. Het zijn ook hondengeleiders en dit werk blijven ze ook gewoon doen. Daarin verandert niets.

Q&A Ratten

Wat is de reden van het beëindigen van het gebruik van de ratten?

Het rattenproject is beëindigd omdat gedurende het project bleek dat een operationele inzet van de ratten moeilijk te verwezenlijken was. Het probleem is dat je de geur naar de ratten moet brengen hetgeen voor een doelmatige inzet een groot hindernis bleek te zijn. In hun werkomgeving zijn proeven met verschillende geuren met positief resultaat uitgevoerd. Het project heeft duidelijk aangetoond dat de ratten, met de juiste vakkundige begeleiding, snel een nieuwe geur kunnen herkennen. Maar de vertaling naar de praktijk stuitte op problemen.

Het project heeft veel aandacht gekregen, ook in het buitenland. Zijn daar vergelijkbare projecten gestart en misschien met meer succes?

Ja, ook in het buitenland is veel aandacht geweest voor ons project. Het is ons niet bekend dat daar wel ratten voor forensisch werk worden ingezet. De buitenlandse aandacht is vooral geweest toen bekend werd dat we onderzoeken of ratten eventueel geschikt zijn om geuren te herkennen ten dienste van de politie.

Die vraag is toen duidelijk positief beantwoord. Vanaf dat moment is de aandacht gericht op het operationeel maken van die capaciteiten. En daar moeten we nu in concluderen dat dit nu niet haalbaar is.

Wat gebeurt er met de ratten?

De ratten zijn door enkele medewerkers thuis opgenomen.

Zijn ze tam genoeg om als huisdier te houden?

Ja.

Wat zijn de kosten geweest van dit project?

Dat is ons niet bekend.

Zijn de ratten succesvol ingezet? Zo ja, welk succes?

De ratten hebben een fantastisch reukorgaan en tijdens het project is duidelijk geworden dat ratten zeer goed in staat zijn om binnen korte tijd een geur te herkennen. In de pilotfase zijn de ratten met succes getraind op het herkennen van schotresten, vuurwerk en botten van mensen.

Hoe lang heeft het project geduurd?

Van 2011 tot medio 2017.

Is het niet zonde van de tijd geweest?

Nee, zeker niet. We hebben aangetoond dat de ratten dit kunnen. En verder wil de politie innovatief zijn en nieuwe mogelijkheden zoeken en onderzoeken. Dat hebben we gedaan. Mogelijk komen de resultaten nog eens van pas in de toekomst.

Hoeveel mensen hielden zich met de ratten bezig?

Het project werd getrokken door een medewerker die full time beschikbaar was. Verder werd deze medewerker part time ondersteund door een collega en ook bepaalde periodes door studenten.